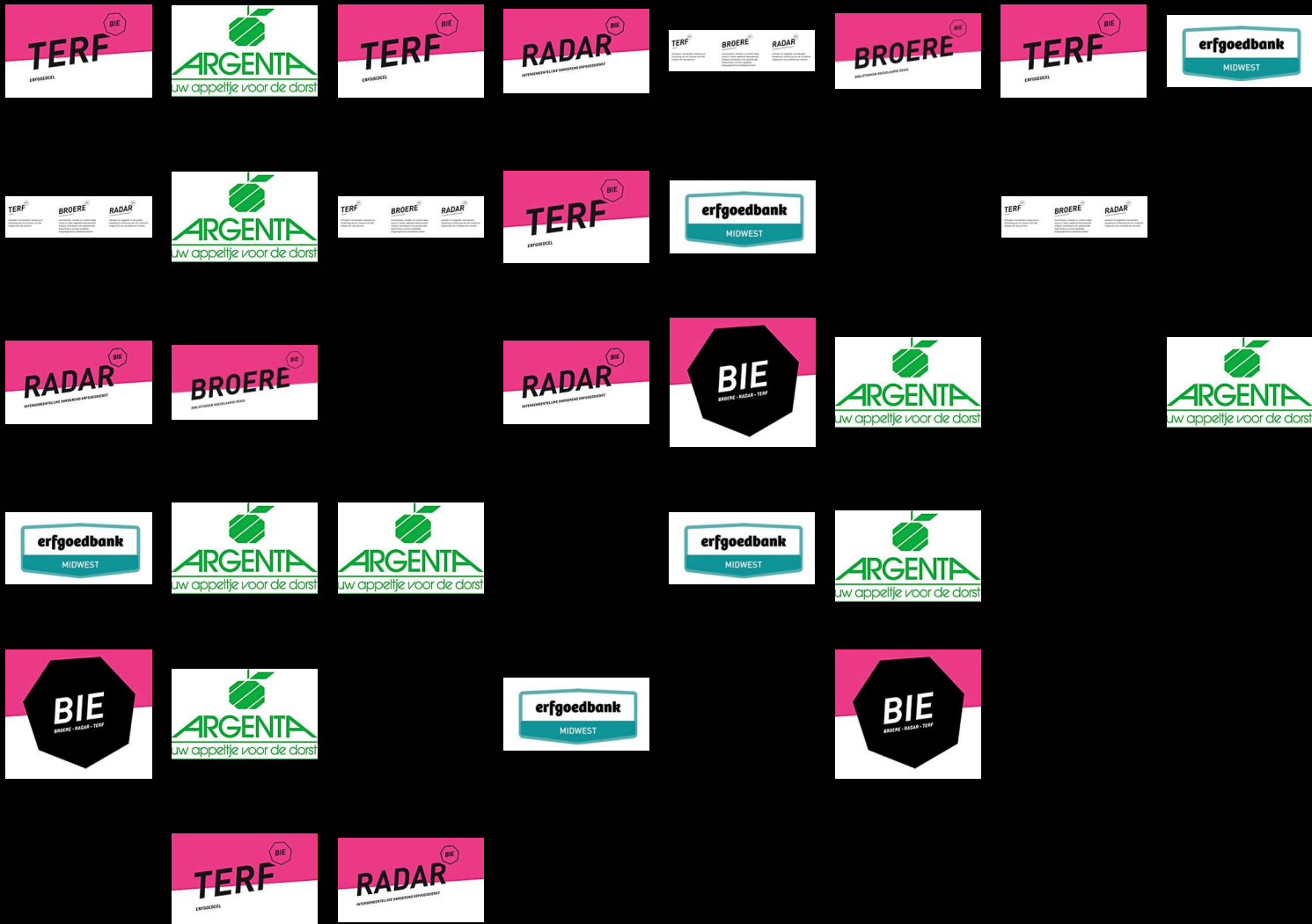

GITS SPREEKT

tussen 1900 en 2000

Met dank aan deze sponsors die door hun financiële steun de realisatie van het boek mogelijk maakten.

mijlpalen die Gits tekenden

het Stevinisme : hoogtepunt 1802-1858

de hongersnood, pest - en cholera-epidemie in Gits : 1847-1849

de eerste schoolstrijd : 1879-1884

aanleg spoorweg , lijn 66 de "Drogenbroodroute" : bouw van het station 1847

de vernieuwing van het wegennet: het paard moest plaats maken voor de auto

nieuwe communicatiemiddelen: de eerste telefooncentrale in Gits 1949-1952

de grote oorlog : 1914-1918

de tweede oorlog : 1940-1945

de fusie : 1 januari 1977

de digitalisering sinds de jaren '80: PC, internet, sociale media, digitale fotografie...

De volgende Gitsenaars kochten het boek bij de voorintekening:

Het belang van dit kijkboek.

Het is geen toeristische gids van Gits. Het is evenmin een 'geschiedenisboek', ook al zijn wij verre van zuinig geweest met historische gegevens. Het lag in de bedoeling een sfeerbeeld op te roepen en een tijdsdocument samen te stellen van de 20ste eeuw van Gits aan de hand van foto's. De meeste foto's zijn genomen op het einde van 20ste eeuw (rond 1997) door Eddy Braem en Roland Demeulenaere. Er werd toen een tentoonstelling opgezet in opdracht van de Vlaamse Cultuurvereniging van Gits onder het thema "Gits vroeger en nu". Beelden van Gits op oude teruggevonden foto's vergelijken met actuele beelden, foto's -indien mogelijk- genomen vanuit dezelfde positie als de oude foto's.

De informatie komt zoveel mogelijk recht uit de volksmond, om de ouderen er aan te herinneren en jongeren ervan bewust te maken hoe bescheiden het allemaal begon, en vooral hoezeer en hoe snel alles veranderd is. Wie zei ook weer "de mens is zijn verleden" ...

Het 'Gits van weleer' is voorgoed verdwenen en als we de nog resterende getuigenissen nu niet vastleggen, dan is de kans groot dat deze herinneringen op hun beurt voorgoed zullen verdwijnen. De getuigen zelf zijn er of zullen er niet meer zijn.

Makkelijk is het niet geweest en volledig kon het zelfs niet zijn. Gits is ingrijpend geëvolueerd met daarbij het gepaarde verlies van identiteit van de kleine ingepalmde dorpsgemeenschap.

Zoals gezegd, wil dit boek een tijdsdocument zijn dat de verdwenen en veranderde dingen toont: zeg maar dat het in de allereerste plaats een kijkboek wil zijn.

Komt daarbij dat de prentkaart-fotografen uit de tijd bepaalde wijken en straten nogal stiefmoederlijk behandelden. Zodat we verplicht waren te zoeken in het materiaal dat anderen, ons nalieten. Hoeft het echter gezegd dat veel materiaal ofwel verloren is gegaan ofwel strikt genomen niet in aanmerking kan komen, omwille van slechte kwaliteit ervan.

Toch hebben we in dit boek ook foto's met mindere kwaliteit opgenomen omdat ze een té belangrijke documentaire waarde hebben. Met de technische middelen die nu bestaan hebben we er het beste van gemaakt. Rest dus eigenlijk in hoofdzaak het kleine groepje van niet-anonieme al dan niet professionele fotografen waarvan enkelen hier op zijn minst een vermelding verdienen. Jozef Valcke, geboren Gitsenaar en gekend als organist en fotograaf, woont nu in Lo. Daniël Vandenberghe is een gedreven persoon in het nemen van zichten uit Gits. Hij is tevens lid en stuwende kracht van de heemkring Aubert Tillo Van Biervliet.

Moge dit boek, deze wandeling door Gits, van 1900 tot 2000, ook een oproep zijn om een goede middenweg te vinden tussen "vooruitgang en verandering" enerzijds en "het behouden en bewaren" anderzijds. De toestand na 2000 wordt in dit boek niet behandeld. En interpreteer die laatste zin gerust in alle betekenissen die eraan gegeven kunnen worden. Laat ons ten minste de herinneringen en de informatie bewaren. Je moet mij niet geloven, maar ik zeg je : "Dit is een wonderlijk dorp." Om af te sluiten met de woorden van Aubert Tillo Van Biervliet: "Gits aan de spits."

Namens de heemkring Aubert Tillo Van Biervliet.

Mark Broucke

Het **oud gemeentehuis** met de ingang van de jongensschool en de onder pastorijs.

Op de achtergrond de gemeentelijke begraafplaats en de Grijspeerdstraat.

Het **vernieuwd gemeentehuis** (sedert 1976) wordt eind 2000 niet meer als dusdanig gebruikt. Boven is nu "**de Blekne Maene**" gevestigd, en de **oude raadzaal** als vergaderzaal met 4 werken van Clément Carbon. De benedenverdieping wordt als bibliotheek gebruikt en een gedeelte wordt als trouwzaal gebruikt.

De fusie van gemeenten zet (te ???) ook in

Gits

veel kwaad bloed met een échte betoging

voor het stadhuis van GITS ...

We herkennen hier G. Devriendt en
E. Van Biervliet

Gits

Als een duister boef in de nacht
Kwam minister Michel aan de macht
Onze Vlaamse tale zo prachtig
Was het Waalse ventje niet machtig.

Plots roerde hij zijn Franse wafel
En wierp stoute plannen op tafel
Hij zei aan de grote meneren
Dat hij ons allen wou "fusioneren".

Hoe ons volk dan ook reageerde
Hij deed alsof 't hem niet deerde;
Ministers, senatoren en andere tenoren
Lieten er zich ook niet door storen.

Ongenaedig sloeg het fusiespook toe
Protesten of ruzie, het deed er niet toe;
De fusie, die vraatzuchtige hond
Die Vlaanderens aangezicht schond.

Ons lief dorpje GITS, het West-Vlaamse hart
verdwijnt van de kaart, ons hart bloedt van smart
O eeuwenoud dorp met uw rijk verleden
Door Rodenbach eertijds bezocht en aanbeden

Dorp van Sint-Tillo en Grysperremolen
Achter Gitsberg zo rustig verscholen
Wordt gij nu eeuwig versmacht
Na zovele jaren luister en pracht.

Neen, GITS, dorp van mijn ouders, mijn jeugd
't ministergeknoei en al wat niet deugt
zal nooit erin slagen

Helkelgedicht van A.T. Van Biervliet n. a. v. de fusie in 1976 toen Louis Michel Mininster van Binnenlands Zaken was.

De Diksmuidestraat ...

... wordt in 1976 de Leenbosstraat

Brood en Banketbakkerij Bossier,
Daniël was gewezen brandweercom-
mandant.
Het aanpalend huis (rechts op de foto)
was van J. Scherrens, gewezen veld-
wachter.

Later werd de bakkerij uitgebaat door
De Windt. In 2000 werd dit "brood en
gebak Ann" (Vermeersch)
Het aanpalend pand rechts, een haar-
kapperszaak, wordt uitgebaat door
Ronny Lievens.

Gits — Telefoon N° 120.

De eerste telefooncentrale in Gits was hier in de Engel geplaatst rond 1900. De operator was Maessele R. Eigenlijk was het de gemeentetelefoon met nummer 102. Maar het gemeentebestuur besloot deze telefoon niet in het gemeentehuis te hangen maar wel in "de Engel" om de telefoon ten dienste te stellen van alle bewoners van Gits.

Gits Gasthof De Engel. Suikerijfabriek
Excelsior

Gasthof "De Engel"

Reeds in 1502 bestaat de naam "den Inghele". In 1726 was het een herberg en brouwerij.

De foto toont de suikerijfabriek "Excelsior", van de eigenaars en uitbaters Oscar Lagrou en Andréa Dewaele. Hier was ook de eerste telefooncentrale van Gits gevestigd.

Café "De Engel"

De naam is een vervorming van "angelus", dit betekent "hoekhuis". Frank Lagrou heeft het - samen met zijn moeder, die een eeuwlinge geworden is - uitgebaat met hulp van Rosa Hoirelbeke.

Gits Electrieke Handelsdrukkerij
L. Compernelle-Moerman

“Electrieke Handelsdrukkerij”
Leon Compernelle - Moerman in de
Kortemarkstraat.

De schrijnwerkerij - meubelwinkel
van de familie Roger Vandenberghe-
Deconynck tot in 1998 in de
Grijspeerdstraat (vroeger de Kortemark-
straat) gevestigd.

Wagenmakerij

Hector Decorte, in de Kortemarkstraat.
Het was de enige wagenmakerij op de
Plaetse.

Het wagenhuis werd omgebouwd tot
magazijn voor kolen en meststoffen
door Jozef Colpaert-Decorte.

Oorspronkelijk 4 woonhuizen, "*de reke*" genoemd. Het eerste huis hoorde toe aan Pierpont Jerome en Vancompernelle Jeaninne.
Huis 2 was van Vancompernelle Aime en Pollet Yvonne.
Huis 3 was van Demeulenaere André en Vanhove Josette.
Het laatste huis was van weduwe Pierpont Alida Sercu.

Het huidige woonhuis van het tuinbouwbedrijf van Noël Vandecasteele-M.M. Debruyne dateert van 1988.

Het **oudste woonhuis van Gits** dat nog steeds bestaat was gelegen in de Kortemarkstraat. Het was de eigendom van de familie August Maes-Vermeersch. Op de achtergrond zie je de Gryspeerdmolen.

De woning - nu in de Grijspeerdstraat gelegen - werd eind 20ste eeuw bewoond door de familie Robrecht Maes - Godelieve Vanparijs. De windmolen is in 1982 verplaatst naar Onledemolen (de Molendries) en is nu eigendom van de gemeente.

Het stamhuis van de familie Mestdagh uit 1771 aan de Kortemarkstraat (in het gehucht Grijspeerd)
Tijdens de oorlog '14 - '18 was het huis de "Ortskommandatur Grysperre" van de bezetter.
Het woonhuis rechts is eigendom van Achiel Vergote-Vansteelandt, landbouwer en paardenhandelaar.

Het huis is nu eigendom van de familie Aurel Maes.

***Het kapelletje van Banneux op de wijk
"de Pieper" . (foto van 1985)***

Het is eigendom van de familie
Bevernagie - Lagrou.

Op de kruising van de Noordabeelstraat
met Leenbosstraat werd in 1941 de
geloftekapel gebouwd op initiatief van
Arthur Bevernagie als dank voor de
behouden terugkeer van een familielid
uit de 18daagse veldtocht in 1940.

Nu is de kapel eigendom van Noël
Vanwymelbeke. (foto van 1997)

"De Gyspeermolen"

in de Kortemarkstraat, eigendom van de familie Vandenberghe vanaf 1906.

Deze foto dateert van 1958.

Zelfde zicht na de verplaatsing van de molen en de uitbreiding van de maalderij, eigendom van Laurent en Jozef Vandenberghe.

Foto uit 1920 van de Gryspeerdmolen en het molenhuis.
Rechts de eigenaars sinds 1550

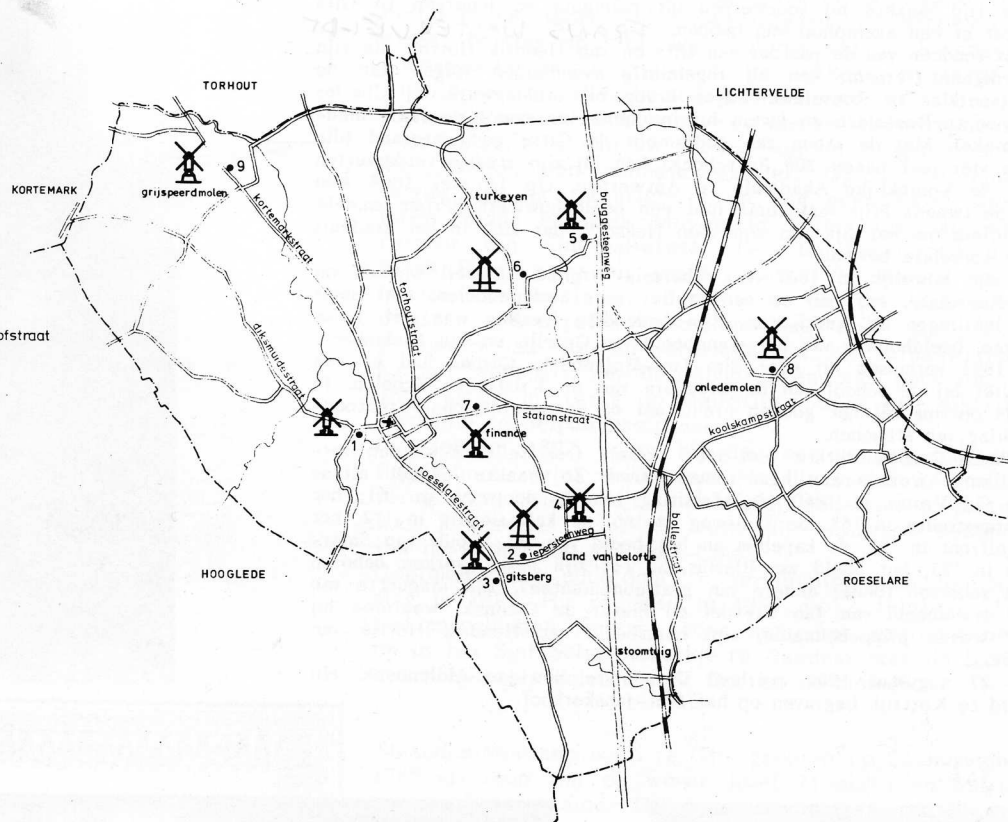
OGIERLANDE-GRIJSPEERDMOLEN

Eigenaars

- 1550 Heren van "Grisperre" van den Berghe
- 1729 Joos van Zielegem
- 1764 Pieter Termote
- 1766 Laurens Joye (vastgoed Brick Gits)
- 1829 E. van der Espt-de Puydt Kortemark
- 1851 Rottier Adelaide Wed. Jan van Lede Brugge
- 1869 Jan van Lede J.R.-Louise Anoul Brugge
- 1900 Wed. Jan van Lede Loise Anoul
- 1905 Kinderen van Lede-Anoul
- 1906 Jules Vandenberghe-Eugenie Neyrinck
- 1928 Leon Vandenberghe-Suzanne Devolder
- 1965 Laurent Vandenberghe-Malvina Vanelslander
Jozef Vandenberghe-Gaby Vanelslander
- 1975 Gemeente Gits
- 1982 Inhoudiging: Dominiek Savio-Station Gits

**WINDMOLENS
TE GITS**
± 1900

- 1 DE PLAATSMOLEN
diksmuidestraat
- 2 DE BERGMOLEN
iepersteenweg
- 3 DOOMSMOLEN
roeselarestraat
- 4 DE KALSJIDEMOLEN
(biebuyck molen)
iepersteenweg
- 5 DE BLAUWHUISMOLEN
hazelstraat
- 6 DE STENEN MOLEN
hazelstraat
- 7 DE FINANCEMOLEN
stationsstraat
- 8 DE ONLEDEMOLEN
hoek onlede -en engelshofstraat
- 9 DE GRYSPEERMOLEN
kortemarkstraat

Rond 1900 waren er in Gits nog 9 windmolens.

Gits. Straße nach St. Joseph (September 17)

Gefr. Jäger

De Diksmuidestraat, de weg naar Sint-Jozef (de Geite) met de "**Platsemolen**" in september 1917. De molen was toen eigendom van de familie Francis Deboodt - Lucia Meerseman. De foto is van 1916.

Zelfde zicht maar de straat heet nu de "**Leenbosstraat**".
De windmolen verdween omstreeks 1934.

Een colonne Duitse soldaten trekt kerkwaarts langs de **"Platsemolen"**. Deze molen is ook bekend als de "Debootmolen", genoemd naar de eigenaars.

Zelfde plaats, nu Leenbosstraat, einde 20ste eeuw.

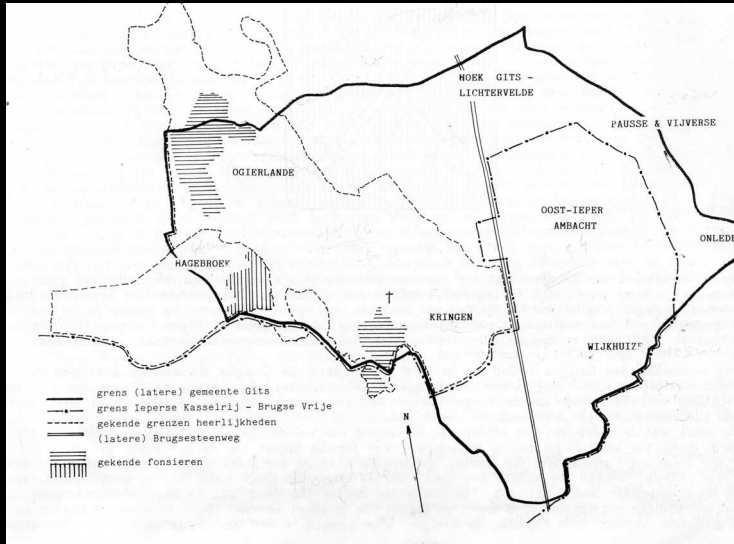
De Heerlijkheid "Cringhene".

Midden de twintigste eeuw werd het bewoond door de familie Ildefons Dewaele-Wydooghe en later door de zoon Octaaf Dewaele.

elfde plaats van de heerlijkheid.
Nu zijn er ouderlingenhuisjes gebouwd door het OCMW.

Heerlijkheden in Gits

De term heerlijkheid dateert uit de feodale tijd (Middeleeuwen). Het graafschap Vlaanderen was verdeeld in kasselreien. De parochie Gits (van een gemeente was er toen nog geen sprake) lag onder twee kasselreien: het Brugse Vrije en de kasselrei van Ieper. Bij de Vrede van Nijmegen (1678) werd het Brugse Vrije Spaans gebied en de Kasselrei Ieper Frans gebied. Gits zat gedeeltelijk onder Franse en Spaanse voogdij.

Onder het Brugse Vrije lag ook de Heerlijkheid Wijnendale die op haar beurt ondergeschikte heerlijkheden bezat. Van de heerlijkheden van Wijnendale lagen er verschillende - althans gedeeltelijk - op Gits. **Ogierlande** (1) en **Chringhene** (2) (samen 1146 inwoners eind 18de eeuw), **Hagebroek** (3) (46 inw.) **Pausschen en Vijverschen** (4) (51 inw.), **Wijkhuuse** (5) (105 inw) en een gedeelte van de heerlijkheid Wijnendale zelf (ook **Hoek van Gits en Lichtervelde** (7) genoemd)

Daarnaast was er een deel van de Ieperse Kasselrei die te Gits "**Laetschap van Oost-Ieper-Ambacht**" (6) werd genoemd. Het omvatte 1/3 van Gits en telde eind 18de eeuw 654 inwoners.

Tenslotte was er de belangrijke Heerlijkheid "**Onlede**" in Gits en Beveren. Deze heerlijkheid liet verschillende namen na in Gits: Onledestraat, Onledebeek en Onledemolen, een molen maar vooral bekend als een wijk: 't Ollemeulentje.

de oorspronkelijke zegels van de baronnie Gidts (in het bezit van de Heemkring)

Dit zijn 2 afdrukken van het Oud Zegel der Baronnie van Gits.

Deze zegels werden afgenomen van de stempels die in het bezit waren van de **Weledele Heer Limon Triest**, wiens moeder de laatste afstammeling was van de familie Triest waartoe de Heren van Gits en ook de bekende bisschop van Gent en vijfde bisschop van Brugge, Antonius Triest behoorden.

De Heren Triest waren de laatste Heren van Gits.

Ze kwamen in het bezit van de Heerlijkheid van Ogierlande en van Gits door het feit dat **Eleonora-Jakelyne van de Berghe**, dochter van Frans en Eleonora Villers huwde met Jan-Bernard Triest. Daar zij de enige erfgename der familie van den Berghe was (Heren van Gits) kwam de heerlijkheid na haar dood op 23 Lauwe 1748 in handen van de familie Triest.

oorsprong van het wapenschild van Gits

In 1783 werd de Heerlijkheid verheven tot **Baronnie** ten voordele van Baron Triest.

Het zegel moet van deze tijd geweest zijn. We lezen op het randschrift: "Zegel van Gids H(eerlijkheid) Ougierlande Crinch(en) Hagenb(roek)"

Het wapen met de schildhouders is dat van de familie Triest.

De hazewinden als schildhouders houden links een vlag met het wapen van de familie Triest en rechts een vlag met het wapen van de familie van den Berghe, waarvan het huidige gemeentewapen van Gits afkomstig is.

het wapenschild van Gits

GITS. — Diksmuidestraat.

Rechts in de Diksmuidestraat, het dak rechts is van het oude gemeentehuis, toen café, toen eigendom van Camiel Beheyd, later de familie Jozef Samyn-Maria Beheyd.
Links café "De Engel".
Het kleinere huisje rechts was de bolletra van café 't Gemeentehuis.

Links de zijkant van café "De Engel" en ervoor het huis van Albert Van Gierdegom.
Rechts café "De Gilde" met lokaal van CM en ACV.

De besneeuwde Kerkstaat met het witte huis links, de schilderswinkel van de familie Leon Meeuws en Lena Laevens. De foto dateert van 1953 toen het huis van Staf Meeuws en Ema Capelle werd afgebroken, midden de foto. Rechts zie je café "de Hert" in het wit.

Na de fusie van 1976 werd dit de Kapellestraat. Rechts zie je de tuin waar café "de Hert" stond. Het witte huis in het midden is van Maurits Verhaege. Links het huis van Leon Meeuws en Lena Laevens.

Rachelle Billiet. Maurits 't Kint zat aan Kerkstraat Schoenen Maurits 't Kint en herstellen. De andere kant was een etalage. De etalage was volledig gemaakt in koperen baren die op wielen stonden en waaraan de schoenen konden hangen.

Nu hetzelfde huis in de huidige Kapellestraat, eigendom van Raf Declercq. Hij was de drijvende kracht achter de wielclub "De Bie".

Eveneens in de Kerkstraat:
Oude beenhouwerij Paul Maesele, later
Raphael Maesele-Solange Degrijze.

Nu de kinderboetiek "Laurens" van
Timperman Marc en Versyck Ghislaine.

Oud Huis René De Klerck-Deceuninck, tabaksfabriek, in de Kapellestraat. Hij was ook gemeenteontvanger. Een deel van het huis werd ingenomen door de textielwinkel van Paula Deklerck.

Later eigendom van Roger Vandenberghe-Deconynck. Een deel van het huis is nog steeds bewoond door Paula Deklerck.

Nieuwplaats: huis Electro-kruidenier Jozef Verhulst-Van den Broucke. Rechts (op de foto) van het huis, ligt het kleine "**Mostaardstretje**". Dit straatje is in Gits bekend onder deze naam maar het is niet de officiële naam. De volkse naam komt van een mosterdfabriekje dat gevestigd was in dit straatje. Deze fabriek werd later vervangen door 4 huisjes die er nog steeds zijn.

Het gerenoveerde pand.

Huis Hippoliet Depreitere voor 1930.
Op deze plaats stond de eerste Bank van
Roeselare in Gits. Hij was kloefenkapper.

Zelfde huis van architect Patrick Bruneel
in 1998.

Herberg en Afspanning "**De Maagd van Gent**" van Hector Dewaele, vleeskeuder tot 1950. "De Maagd van Gent" was altijd een zetel van talrijke verenigingen. Zo was er in 1628-31 een kaatsergenootschap, later de Rederijkersgilde "De Jongheyd" en in 1809 de St.-Sebastiaans Schuttersgilde. Het was wethuis van Gits na de Franse Revolutie. De linker (hoek)deur gaf toegang tot de paarden-slachterij. De andere deur (rechts) tot de café. Het café werd gesloten in 1950 en afgebroken in 1952

Herenkledingzaak van Daniël Vandenberghe en Irena De Baene van 1964 tot 1994 en daarna omgebouwd tot woonhuis.

De Nieuwplaats
De woning van Pascal Vermeersch.
In het laatste huis tegen het
Mostaard-straatje woonden de
"centwuvetjes", 2 vrouwen, Hermine en
Victorine Wydooghe die in het zwart
gekleed stoelgeld ophaalden in de kerk.

Eind 20ste eeuw was er de
lingeriewinkel "Belle et Beau".
Het pand werd vernieuwd begin de
jaren '60 door de toenmalige eigenares
Hectorine Vermeersch en later omge-
vormd tot lingeriewinkel "Belle et Beau".

Herberg "t Oud Gemeentehuis" stond waar vroeger "De Gilde" en later "Huize Tijn" met feestzaal "De Muze" stond. Hier was het gemeentehuis tot rond de jaren 1940. De herberguitbaters waren Camiel Beheydt (°1879, + 1960) en Albertine Dewaele (° 1879, + 1955).

De Gilde, met Huize Tijn, gebouwd in 1965 en afgebroken in 2008.

Café "De Zwaan", vroeger bewoond door Oscar Callewaert, later door Camiel Paret, oud-strijder van zowel WO I als WO II.

Hij was oud-wielrenner en fietsenmaker en werd 99 jaar.

De foto dateert van 1967.

Zelfde plaats maar het café verdween en werd vervangen door de brood- en banketbakkerij van André Demunster.

Nu is het de bakkerij "**De Nieuwplatse**" van Stefaan Buffel en Jessy Cornelis.

Op de achtergrond zie je café "De Drie Koningen". Het verste huis langs de baan aan de rechterkant van de foto is de voormalige bakkerij van Marcel Demunster. Marcel was de vader van André, Michel en Willy, voormalig schepen van Hooglede-Gits.

Zelfde zicht, met op de achtergrond café "De Drie Koningen", later "Het Onbeschreven Blad". De voormalige brood- en banketbakkerij van Marcel en André Demunster is verdwenen en werd parking van het Cultureel Centrum.

De vroegere Statiestraat met woonhuis en tuin van brouwer en burgemeester Aimé Lievens, zoon van de voormalige burgemeester Charles Lievens. Daarna heeft burgemeester Pierre Lebbe - die met de dochter van Aimé Lievens getrouwd was - er gewoond. De brouwerij stopte de activiteit in 1950. In de jaren '70 werd de muur rond de tuin gesloopt.

Dit pand werd het Cultureel Centrum, hier vanuit hetzelfde gezichtspunt gezien.

Op de hoek van de Torhoutstraat en de Nieuwplaats had je vroeger de voor-gevel van de bakkerij van Marcel Demunster en zoon André. Het huis is afgebroken in 1976. Het grote huis was bewoond door Remy Lodewijck, kerkbaljuw en schoenmaker. Daarna is het zuivelwinkel en bloemenwinkel geworden. De laatste bewoner was E.H. Achilles Depaepe.

Van op de hoek van de Torhoutstraat-Nieuwplaats ziet het Cultuureel Centrum er nu zo uit sinds 1976. De opening was op 3 juni 1978.

De Statiesstraat (huidige Nieuwplaats) rond 1900. Na een bominslag in WO I bleef er niet veel over van deze omgeving.

De Nieuwplaats nu ... weinig vergelijkingspunten.
In 1968 kocht de gemeente Gits het domein van Pierre Lebbe op (waar de bomen nu staan). De foto is genomen in 1997.

Het huis van 1783 van Drukkerij en uitgeverij Edward Compernolle in de Torhoutstraat.
Helemaal rechts op de foto zie je een Mariakapelletje aan de gevel van café "De Drie Koningen".

De verbouwing van het huis van Edward Compernolle was niet écht een esthetische verbetering. Het was gebruikelijk na WO I huizen op te bouwen uit de puinen van vernielde huizen. Achteraf werden de gevels gecementeerd (om de verschillende bakstenen te maskeren) en er werden rechthoeken in getrokken voor de verfraaiing.

De knechtenschool (later jongensschool en nog later St.-Jozefsschool) met de onderpastorie. Deze laatste werd door burgemeester Clemens Mestdagh aan de kerk geschonken in 1862. De foto is in 1950 genomen.

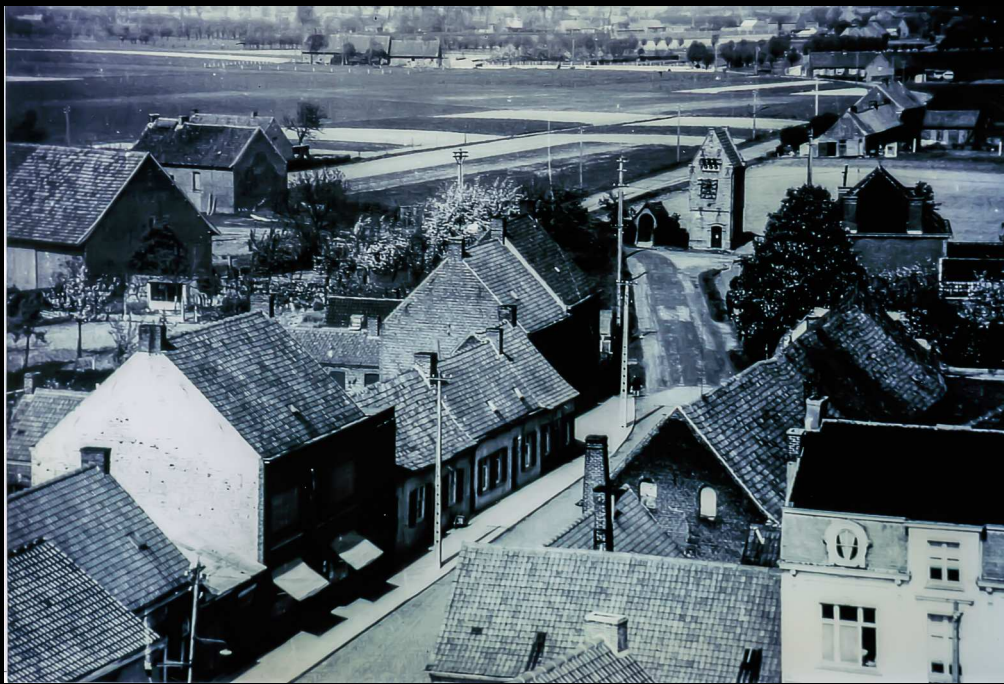
Op de foto de St.-Jozefsschool en de onderpastorie. Deze werd tot in 1989 als dusdanig gebruikt. (laatste onderpastoor was E.H. Willy Nys).

Kerk van Sint-Jacobus de Meerdere rond 1925 met kerkhof en smeedijzeren afsluiting. Je ziet er ook nog één van de zeven kapelletjes die rond de kerk werden gebouwd in 1877. Het zijn kapelletjes van O.L.Vrouw van Zeven Smarten met gipsen afbeeldingen van Clément Carbon.

Huidige toestand, geen kerkhof meer en geen afsluiting. Na WO II, vanaf 1946, werd het nieuwe begraafplaats ingericht en het oude kerkhof rond de kerk verdween. In 1952 werden de kapelletjes - door een initiatief van pastoor F. Demarez - na herstelling - dicht bij de kerk geplaatst en opnieuw ingewijd door deken Letermé van Torhout.

De foto is genomen vanop de kerktoren (vanaf de wandeling in de richting noordoost) . Je ziet links naast de elektriciteitskabine de kapel "Colpaert" . Rechts de bouwvallige brouwerij Lievens en de bakkerij Marcel Demunster.

Zelfde zicht maar de kapel staat er niet meer (deze verdween in de jaren '70. De kapel werd afgebroken nadat ze door een auto ernstig werd beschadigd.) en er zijn weinig herkenningspunten buiten de elektriciteitskabine.

Café "De Drie Koningen", vroeger café en beenhouwerij uitgebaat door de familie Gentiel Meernhout-Rachel Lagrou. De vader van Gentiel, Hector, trok naar de markten met paard en kar om vlees te verkopen. Deze bouwstijl was typisch voor aanne-mer Godderis waarvan nog verschillen-de panden in Gits te vinden zijn. (o.a. het kasteel Mariasteen)

Zelfde café met feestzaal uitgebaat door Lionel Maes-Christanne Huys.

Oude huizen in de Torhoutstraat, met links de voormalige herberg (met bolletra) "de Voorstad". Deze foto dateert van 1995.

De oude huizen werden in 1996 vervangen door appartementen. De appartementen hadden een naam: Mapidi, de eerste twee letters van de namen van **Marc**, **Piet** en **Dirk** Vandewalle, de drie bouwheren.

Torhoutstraat met uitgang Dorpsplein zoals het in de jaren '70 er uit zag, met een ruïne van de brouwerij Lievens. In deze bouwval werd afval van het gezwingelde vlas (leem genoemd) opgeslagen door Marcel Demunster. Deze grondstof werd gebruikt voor het stoken van de bakkersoven.

Zelfde plaats met het Cultureel Centrum.

Herberg "Batavia" op de wijk de "Blauwpanne" met kapelletje.

Café Batavia was berucht als café waar de jongeren begin 1900 de zondag kwamen dansen. In de ogen van onderpastoor Tommeleyn was café Batavia daardoor een oord des verderfs. Vandaar dat hij de bazin - die ruim in de omgeving bekend was voor haar schoonheid en charme - voorstelde om geen danscafé meer te houden in ruil voor een kapelletje dat hij liet bouwen schuin voor het café. De bazin weigerde dit omdat haar café meer kon opbrengen. Enkele jaren later werd de bazin om haar geld gruwelijk vermoord. (zie volgende blz.)

Zicht op de huidige situatie. De grens tussen Gits en Torhout loopt in het midden van de straat. De kant van het kapelletje noemt de Noordabeelstraat (=Gits), de andere kant Abelenstraat (=Torhout). Het kapelletje "O.-L.-Vrouw ter Nood" werd er in 1906 gebouwd. De foto toont de door Gilbert Messelis (transport) heropgebouwde woning. Nu is de kapel bekend onder de naam "kapel Messelis".

De tekst van het kermislied over de moord op de uitbaatster van café Batavia en het schilderij op de handdoek

Marktlied "Afschuwelijke Moord op eene vrouw te Gits"

gezongen door Mark BROUCKE van de *Heemkundige Kring Aubert Tillo Van Biervliet* uit Gits

Afschuwelijke Moord op eene vrouw te Gits

— 1 —

O gruwelijkste moord der moorden
Die rouw en schrik in 't hartje jaagt
Waar men tot Vlaanderens verste boorden
Met druk en weemoed van gewaagt
Dat schelmstuk is te Gits bedreven
Door een nog zeer jongen bandiet
Hij bracht een vrouwe van het leven
Ziet hier hoe alles is geschied.

Refrein Hij ging de woning binnen
Waar hij haar alleen vond
Bezield met slechte zinnen
Sprak hij haar aan terstond

— 2 —

Hij kwam de vrouwe 5 frank te vragen
Zij antwoordde ik heb geen geld
Die schelm bedreigde haar te slagen
En vroeg het nog eens met geweld
Zoo wierd zij dan van hem verlegen
Omdat hij op haar was gestoord
Den derde maal nog niets verkregen
Sprak hij kom licht, ik ga dan voort.

Refrein De vrouwe heeft 't licht genomen
Hij nam 't broodmes in d'hand
En aan de deur gekomen
Heeft hij haar aangerand.

— 3 —

Hij heeft die vrouwe de keel doorsneden
Het bloed dat sprong de kamer rond
Geen groote pijn heeft zij geleden
zij gaf den geest ter zelve stond
zonder te schrikken of te beven
Doorzocht die schelm, ja schof en kas
Vijf frank vond hij ja daar zoo even
Hij meende dat er meer geld was.

Refrein Hij bezag dan die vrouwe
Die daar lag in haar bloed
En dan nam hij algauwe
De vlucht al met ter spoed.

— 4 —

De man is dan te huis gekomen
Hij had zijn vrouwe nog niet gehoord
Vol schrik heeft hij algauw vernomen
Als dat zij dood lag en vermoord
Hij kwam een luid kreet te uiten
Als hij haar lijk nu kwam te zien
Verdwaasd, bevreesd liep hij naar buiten
Tot bij zijne gebure liën.

Refrein Hij riep ontsteld van zinnen
Met 't hart vol druk en rouw
Komt eens mijn woning binnen
Daar ligt vermoord mijn vrouwe.

— 5 —

Des anderdaags wierd er ne jongen
Aldoor de Wet gehouden aan
Wat later wierd hij dan gedwongen
Te zeggen 't heb die moord begaan
Het slachtoffer wierd dan begraven
Daar was veel volk naar komen zien
Die zich ook achter lijk begaven
Om hun-leedwezen aan te bien

Refrein O, beul binst gansch uw leven
Zal haar vergoten bloed
Steeds voor uwe oogen zweven
Tot straf van uw gemoed.

Deze moord voor wat kermisgeld speelde zich af op 11 september 1906; het vonnis (assisenhof te Brugge) volgde op 29 januari 1907 — zie het boek op p. 65-66.

Het boek kwam meek tot stand door de steun van het Davidfonds, Hooghele, het Gemeentebestuur van Hooghele, Pater stads, Vlaams Overheid, Assisenhof, Nunsien en Hriess.

schilderij van café Batavia op handdoek

Kapel Gevaert, toegewijd aan het H. Hart, genoemd naar de eigenares van de grond, Romanie Gevaert.

Eind 20ste eeuw was de woning bewoond door Jules Callewaert, tuinier.

Oud huisje van Maria Vergote, in de wijk
"t Puttenest" in de Hazelstraat.

Op dezelfde plaats staat nu de woning
van veearts Gilbert Caen. De woning
heeft de naam "' t Puttenest" gekregen.

Het Stevenisme in Gits

Het concordaat tussen Napoleon en de Pius VII van 1802, zette veel kwaad bloed. De kerkelijke macht werd sterk beperkt en vooral het uitblijven van protest bij de bisschoppen zat vele gelovigen hoog.

Corneel Stevens, vicaris-generaal van het bisdom Namen verzette zich fel. Toen in 1812 Napoleon door de paus in de ban van de kerk was gelagen onstond er ook in onze streek georganiseerd verzet. Vier pastoors uit West-Vlaanderen (Oostrozebeke, Zonnebeke, Passendale en Gits) weigerden het gebed voor de keizer na de hoogmis te zingen. Pastoor Jan Priem van Gits sinds 1803, werd in 1812 afgezet. Hij had echter veel aanhang in Gits. Toen zijn opvolger werd aangesteld bleven alle vensterluiken gesloten en er waren amper 11 mensen in de hoogmis.

De Stevenisten vierden hun diensten o.a. in de hoeve van Pieter-Jan Van Canneyt, leider van de Stevenisten in Gits.

In 1820 waren er in Gits 800 Stevenisten, in 1853 nog slechts 166.

De merkwaardige verzoening kwam tot stand door de dochter van Jan Van Canneyt, Theresia, die in 1852 met haar gezellin naar Rome ging waar ze door Paus Pius IX werd ontvangen. Hij gaf haar een brief mee waarin hij zegde dat de Stevenisten de bisschoppen van ons land moesten erkennen.

Bij hun terugkeer in Gits werd hen gevraagd of zij de paus hadden zien ondertekenen. Zij moesten dit echter ontkennen en keerden terug naar Rome waar ze de paus een tweede keer -en dit keer in hun bijzijn tekende- op 23 januari 1853.

Als dank voor de verzoening liet Barbara Van Canneyt in 1875 de Mariakapel met Lourdesgrot bouwen bij het vaderlijk erf in de Hazelstraat. De kapel werd gerestaureerd en in op 29 september 1985 plechtig ingewijd.

Barbara van Van Canneyt

Links : Document met dubbele handtekening van paus Pius IX.

quemque eorum unigenitum dilectum filium
huius Sedis, Nobisque in epus sublimitate se-
dentibus vere communicantem, et obediens
inquire, et Benedictione Apostolica toto
cordis affectu donare valeamus. Quam
Benedictionem celestium omnium munerum
auspicum, ac paternae nostrae in Vos cari-
tatis testem Vobis ipsis Dilectae in Christo
Siliae, amanter impertimus.
Datum Romae apud S. Petrum die 29,
Iulii anno 1852. Pontificatus nostri anno
septimo
" Pius IX "

Roma die 23 Januarii 1853
Confirmamus et supra
" Pius IX "

Nel Nome di Dio - Amen

Certifico in rappresentanza del Sommo Pontefice in questa mia qualità, di aver ricevuto dal Sommo Pontefice in persona del Signor Luigi Maria Canneyt, nato in Città di Vercelli nel Regno di Sardegna, il giorno quindici d'ottobre, e di averlo ricevuto in questa città il giorno 29 dicembre dell'anno 1862.

Luigi Maria Canneyt

Luigi Maria Canneyt
Lecti 11. Marzo 1863
Salvatore Carmi

Visto per la legazione della firma del Sommo Pontefice
Salvatore Carmi. In fede
Lecti 12. Marzo 1864.
Il Secretario
G. Jurenti

Rechts: overlijdensakte van Theresia Van Canneyt (overleden in één van de armenhuisjes in Loretto in Italië op 29 december 1862)

De kapel van Theresia Van Canneyt - fervente Steveniste - met ingangspoort van het verdwenen landgoed van de Stevenisten. (zie verder).

De kapel toegewijd aan O.-L.-V. werd door Barbara Van Canneyt (zus van Theresia) gebouwd als dank voor de verzoening in 1875. Het vernieuwd huis is bewoond door Georges Hostens. In 1985 werd de kapel door de Vlaamse Kultuurvereniging van Gits (V.K.V.G.) met de financiële steun van de familie Van Canneyt vernieuwd.

Gits — Olieslagerij Vandepitte-Kimpe.

Olieslagerij Vandepitte in de Hazelstraat. De stenen molen met korenmolen bovenaan en de olieslagerij en stampkot onderaan zou dateren uit 1760. In 1869 werd de molen eigendom van Placidus Vandepitte. Hij sneuvelde in de Eerste Wereldoorlog.

De molen en de olieslagerij is verdwenen en is nu handel in mest-, brandstoffen en veevoeders. Het huis is nu bewoond door Patrick Vandepitte.

Herberg "De Handboog" op de hoek van de Bruggesteinweg en de Hazelstraat werd gebouwd in 1867. De laatste bewoner was Richard Coghe-Devos en zoon Daniël. De familie Coghe heeft er 110 jaar gewoond.

Nieuwbouw (1988) van Rik Grymomprez-Lammens.

Café en handelshuis "t Hof van Commerce" van Albert Cornillie was ook garage tot 1985.

Dit pand werd later verbouwd tot café "De Voute"

Hetzelfde pand na verbouwing tot restaurant "Cantarelle" van Nic Vercaigne.

Gitsbergstraat vanop de wandeling van de kerktoten, richting Zuid, rond 1950.

Zelfde zicht rond 1998. Op de achtergrond zie je het rustoord "Ter Linde" (wit gebouw linksboven).

Zicht van op de wandeling van de kerktoren op de kruidenierswinkel en bakkerij Aimé Demunster - Julienne Van Antwerpen in de Gitsbergstraat.

In 1968 overgenomen door Jozef Demunster - Anna Carpentier.

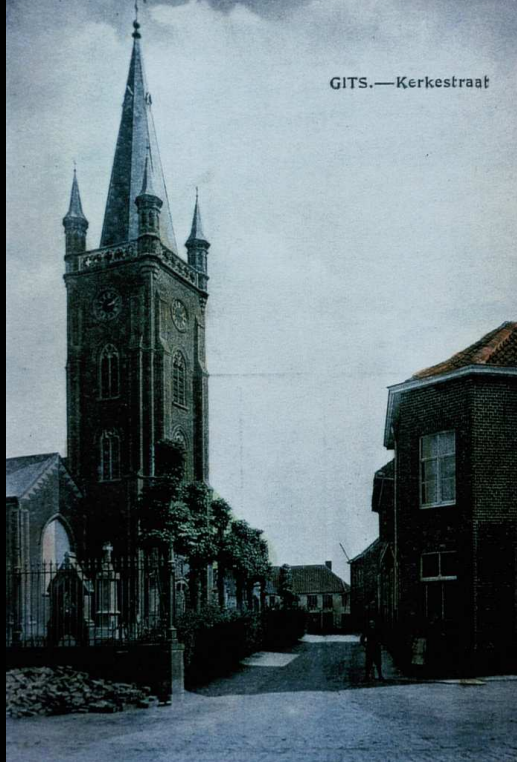
Zelfde zicht met nieuwbouw van kruidenierswinkel en bakkerij, Demunster-Carpentier.

Kruidenierwinkel en bakkerij Aimé Demunster in de Gitsbergstraat.

Kruidenierwinkel bakkerij Jozef Demunster in de Gitsbergstraat.

Rechts op de foto aan de overkant van de kerk staat Café Rome (eerste vermelding 1867).

Deze stond in het midden van het huidige kerkplein met 5 huizen, o.a. de juwelier- en kruidenierwinkel van Marcel Compennolle.

Volledig op de achtergrond in het midden, café "Den Hert" van Omer Raes.

Café Rome is verdwenen in 1953 bij een gemeentelijk besluit van 1951 en café "Den Hert" werd omgebouwd tot de financiële instelling Anhyp, later Gemeentekrediet (is nooit Dexia geworden wegens een gerechtelijk dispuut ...), nu AXA.

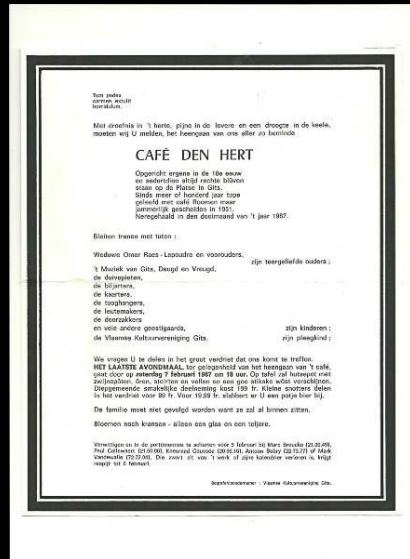

Café "Rome" en café "Den Hert".
Een beter zicht op beide cafés en hun
plaats op het Kerkplein. Tussen de twee
cafés was er een klein steegje.
Volgens de overlevering zou hier ooit de
bende van Bakelandt met de Gitsenaar
'Pietje-fijn-en-groef' verbleven hebben.

Totaal nieuw zicht , geen café "Rome",
geen cafe "den Hert" en geen
kruidenier- en juwelierszaak meer.

de Cultuurvereniging rouwt en om het einde van café Den Hert ...

Geloofd zij den toog en 't vat - 100 d. aflaat.

TROOSTENDE GEDACHTENIS AAN

Café DEN HERT

opgericht ergens in de 18e eeuw
en sedertdien altijd rechte blūven
staan op de Platsse in Gits.
Sinds meer of honderd jaar tope
geleefd met café Roomen maar
jammerlijk geschieden in 1951.
Neregehaeld in den doomaend
van 't jaar 1987.

't Is zo verre. We moeten der us bij nereleg-
gen. We wisten 't al lange maar 't bleef
duren. Met den dooi is 't rap gegaan en waar
dat er zo lange van geklapt weird, is nu een
feit : onzen dierbaren café Den Hert wordt
afgebroken tot up de grond. Fini. Gedaan.

Gelukkig hebben we nog vele goeie herinne-
ringen aan het café en surtout aan de vele
mensen die der ulder goeste vonden. Leute-
makers, toeghangers, doorzakkers en andere
geestigaards. D'er zijn genoeg mensen die
den deugd van 't pintje en 't plesier van een
klapske aan den toog meegemaakt hebben.

In 't biezonder 't musiek van Gits eet er
alleszins alle Deugd en Vreugd gevonden. Nie
in 't minst omdat den vroegeren cafébaas,

Omer Raes, een uitzonderlijk figuur was in da
musiek. Gans 't musiek heeft er dan ook ette-
lijke uurtjes gesleten, en nie zonder veel
plezier en leute.

Maar niet alleen 't musiek dronk er zijn glas.
Ook de duivepieten konden er iedere week
terecht om ulder duivegies in te korven. En de
nodige pint te drinken natuurlijk.

Vergeten we de kaarters ook niet ! En de bil-
jarders die er wok terecht konden voor ulder
lieffhebberie te bedrijven. Zelfs de vinkezet-
ters en d' Hallebedevaarders konden in Den
Hert terecht.

Maar nu is 't gedaan. De Vlaemse Kultuur-
vereniging van Gits heeft het leven van Den
Hert nog een beetje gerek. Met de kermesse
en de koers werden de laatste pintjes getapt
en op den 7den februaer van '87 is het Laatste
Avondmaal er doorgegaan. Met hutsepot met
zwijnepōten, òren, steirten en vellen en een
goe stikske wost. En een potje bier vanelgens.

Den Hert... 't ga moeilijk zijn zonder jou te
leven maar het moet. Ondanks de pijn in de
levere en de droogte in de kele.... Bedankt
Omer, bedankt Irma, bedankt iedereen. We
gaan d'er nie van dood gaan.

Begrafenisondernehmer :
Vlaemse Kultuurvereniging Gits.

een doodsbrief en een prentje vol humor en ironie...

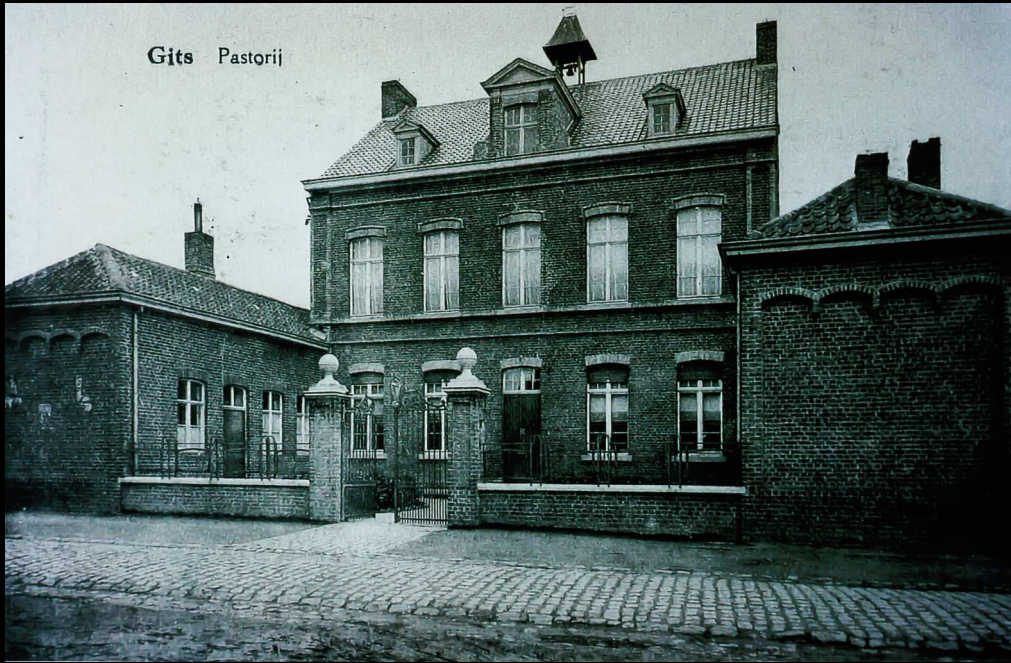

Vroeger een Centra winkel van Octaaf Muylle-Gevaert en later een vishandel van Erik Decock-Ginete Vanthiegem. Daarvoor was de linkse etalage een patisserie en de rechtse een hoedenwinkel.

Nieuwbouw van schoenhandel Maurits Verhaeghe-'t Kint, daarna uitgebaat door Dirk Vanacker- Carine Verhaeghe. De verbouwing dateert van 1970.

Gits Pastorij

De pastorie gebouwd in 1854 zoals ze er uit zag rond 1919. Ze is gelegen in de vroegere Roeselarestraat. Na de fusie werd dat de Gitsbergstraat. In oktober 1918 werd de pastorie in brand gestoken door de Duitsers bij hun aftocht.

Eind 20ste eeuw is het een verblijf voor een vijftal mensen met beperking. De bovenverdieping is een vergaderzaal en het secretariaat van de parochie van Sint Jacobus de Meerdere is er gevestigd.

De kerk in de Roeselarestraat onmiddellijk na de oorlog 1914-1918. Gedurende de oorlog werd de kerk als veldlazaret gebruikt en deed zij ook dienst als logies en kazerne voor de voorbijtrekkende Duitsers. In augustus 1918 werd de kerktoeren door de wegtrekkende Duitse troepen gedynamiteerd maar was niet gevallen. Hij werd heropgebouwd in 1922. De foto dateert van 1919.

Zelfde zicht einde 20ste eeuw. Het witte huis op de voorgrond is de herberg, duivenlokaal, feest-, dans- en cinemazaal "De Kuiperij".

Hier is de herberg "De Kuiperij" nog niet in het wit geschilderd (Safir). Op de voorgrond rechts café "De Samenkomst" van Idest Declercq en Madeleine Huyghe. De vader van Idest, Hector was "poester"* bij Camiel Colpaert. Hij was later ook "astepiet"** bij de familie Colpaert.

* een poester is een dierenverzorger (alle vee) op een boerderij.

** een "astepiet" was verantwoordelijk voor het stoken, aanvoeren en draaien van de cichoreiwortels, een werk dat om de 4 uur moest gebeuren, dag en nacht.

Eenzelfde beeld eind 20ste eeuw.

Deze herberg, "de Samenkomst" werd gedurende 73 jaar uitgebaat door de familie Declercq tot in december 1994 Madeleine Huyghe overleed.

Het nieuwe kloostergebouw (1933) van het klooster van Sint-Vincentius dat gesticht werd in 1820 door Florentius Barbier van Veurne. Tot 1948 was het de oude school van Gits.

De zusters speelden een belangrijke rol in de schoolstrijd van 1879. In 1881 werden ze uit het klooster gezet maar in 1884 werd de school van de zusters door de gemeente erkend.

De vernieuwing van de meisjesschool in 1967.

De orde was actief in de missies, in het onderwijs en in de zieken- en bejaardenzorg.

In Gits vernieuwden ze de meisjesschool (1967) met bibliotheek, en het rusthuis "Sancta Roza" werd later (1975) overgenomen door het OCMW.

Uitzicht op de vroegere Roeselarestraat, nu Gitsbergstraat.

Eerst was er een snoepwinkeltje (2 de huis links) van Suzanne Vandenberghe en haar zus.

In 1970 verbouwden Joris Devriendt - Maria Demeulenaere het eerste huis en het winkeltje tot een moderne kruidenierswinkel met een snoepwinkeltje voor de schoolkinderen.

Dit was tot 1996 de kruidenierswinkel van Joris Devriendt - Maria Demeulenaere. (links op de foto)

Daarna werd hier de gemeentebibliotheek ondergebracht gedurende een periode van 2 jaar terwijl verbouwwerken aan het gemeentehuis werden uitgevoerd. Dan verhuisde de bibliotheek naar het gemeentehuis.

Zicht op de Roeselarestraat op de Kafhoek met rechts het (grote) huis van Van Canneyt . Hij vluchtte in 1913 naar Engeland. Toen was dit huis reeds meer dan 100 jaar oud.

Zicht op de Gitsbergstraat met de vernieuwde meisjesschool met rechts café "De Samenkomst" en "De Kuiperij".

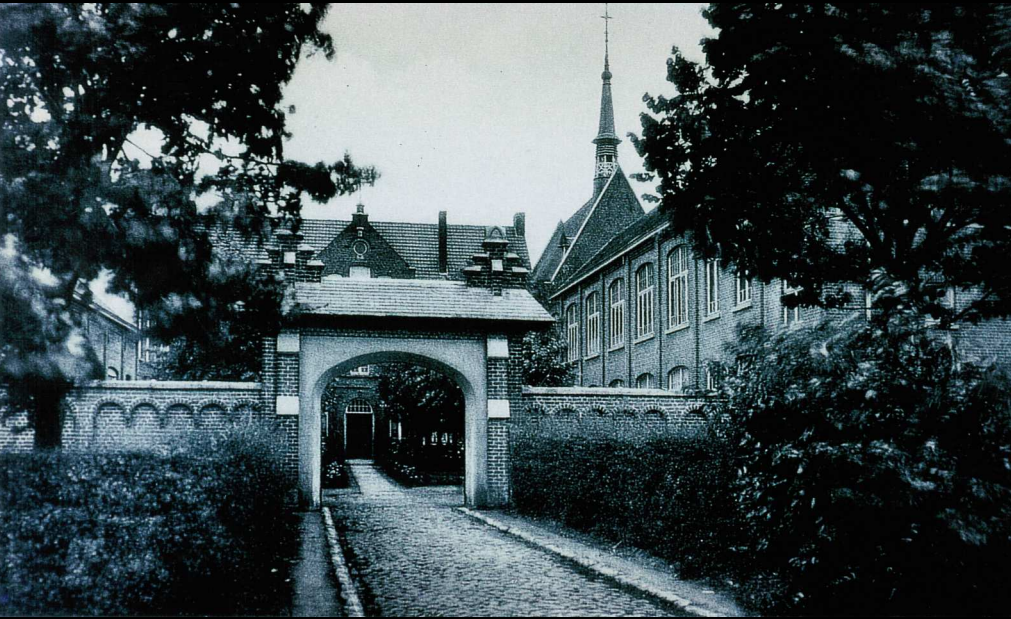

Zicht op de Roeselarestraat met links de oude meisjesschool en hetzelfde huis dat door Camiel Colpaert werd gekocht in 1918.

Voor het pand verkocht werd was hier een azijnfabriek en een kantwinkeltje dat uitgebaat werd door de familie Van Canneyt.

Zelfde zicht met hetzelfde huis dat door Camiel Colpaert werd gekocht in 1918 met links de meisjesschool.

Het vroegere "oude mannenhuis Santa Roza", genoemd naar Zuster Roze, overste van het moederklooster en eerste overste van het oude mannenhuis.

Huidig zicht op dezelfde plaats. In 2000 stonden de linden er nog... De naam van de bomen blijft behouden in de naam van Rusthuis "Ter Linde" dat in 1975 werd ingehuldigd.

De Roeselarestraat vroeger.
Het fietspad werd aangelegd in 1948,
daarvoor was er een zandstrook.

Nu de Gitsbergstraat ... enkel de naam
van de straat veranderde. De kasseien
werden heraangelegd in 1998. Nu zijn er
2 fietsstroken in plaats van 1 fietspad.

Aan de linkerkant, bergopwaarts, van de Roeselarestraat, de vroegere hoeve Decorte-Vergote.
Deze schilderachtige hoeve dateert van 1732.
De laatste bewoner was Emerie Decorte.

In 1952 werd de hoeve afgebroken.
De serres in de achtergrond verklaren waarom Gits toen soms "het glazen dorp" werd genoemd.

Gits gezien vanop de Gitsberg.
Rechts van de kerk zie je het torentje
van het Santa Roza mannenhuis.

Zelfde zicht nu.
We kijken vlak op de serres en de
opslagplaats van Roland Vergote Van
Brabant Christianne.

Gitsberg

Als je de berg afdaalt, aan je linkerkant stond het huis van Renaat (Free) Debruyne en Cornelia Kindt. Achter het huis steekt een stukje topgevel uit van het huis van Alfons Callewaert, fietsenmaker.

Zelfde zicht eind 20ste eeuw.
Op de plaats waar het huis stond van fietsenmaker Alfons Callewaert zie je de zwart/witte topgevel van het huis van Harold Danneels en Annie Vermeersch.

Gitsberg met het huis van Octaaf Deleu, hij reed rond met paard en kar om groenten te verkopen. Dit was een tweewoonst. Idest Declerck (van café "de Samenkomst") woonde hier van 1941-1956.

Zefde zicht eind 20ste eeuw, het huis van Firmin Casteleyn en Lea Depoortere.

Het hoogste punt van Gitsberg, rechts op de foto : herberg "Gitsberg", vroeger eigendom van brouwer Pierre Lebbe. De familie Pitteljon bewoonde deze herberg. In het voorste gedeelte van dit café hadden de dochters Andréa en Agnes een naaiatelier. Links op de foto: de vroegere kruidenierwinkel van Daniel Declerck-Deboosere. (foto van 1993)

Zicht einde 20ste eeuw.
De herberg is vervangen door de woning van Paul Casteleyn-Hanne. (huis rechts op de foto)

De vroegere kruidenierwinkel Panda van de familie Declerck. De winkel werd gesloten in 1976.

Zicht einde 20ste eeuw.

GITS, —Gehucht den Berg

Gitsberg werd vroeger “den Berg” genoemd. Hier zie je links de olieslagerij Georges Vande Ginste op de Steenweg van Gitsberg naar het Land van Belofte, Ieperstraat genoemd. De molen verdween voor 1907.

Het zicht einde 20ste eeuw: nu de Bruggestraat.

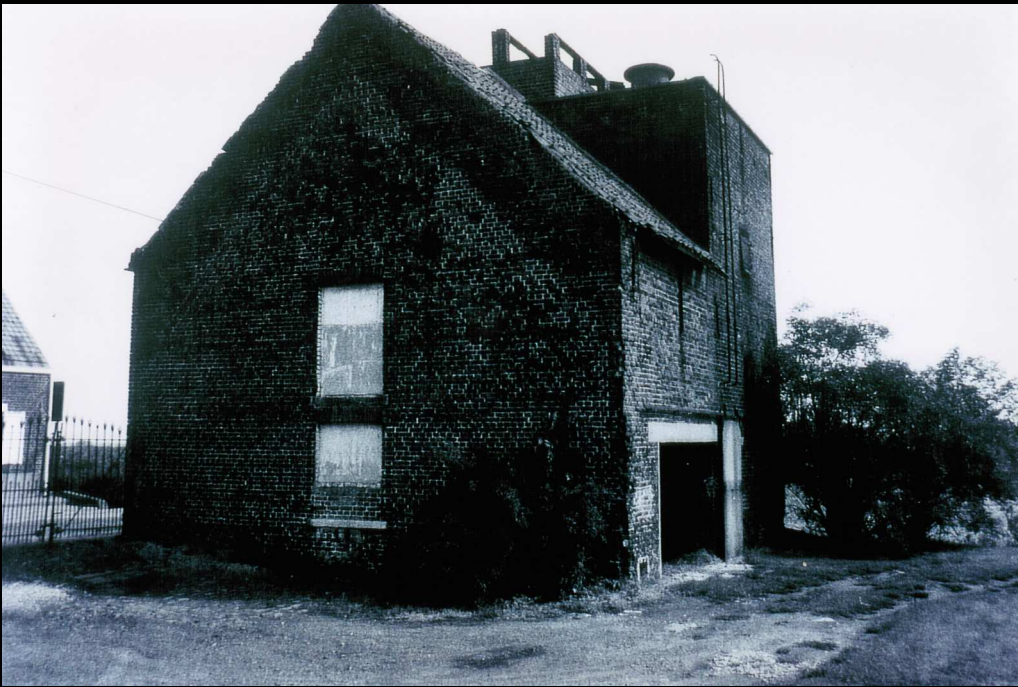
Op Gitsberg, langs de Iepersesteenweg op de plaats van de olieslagerij van ereburgemeester G. Vande Ginste stond de Bergmolen, een stenen molen voor olie en koren. Hij was reeds vermeld in 1794. Deze foto dateert uit 1900 toen de kuip nog bestond. Rond 1907 werd de molen volledig afgebroken.

De voormalige **Olieslagerij Georges Vandeginste**, oud-burgemeester van Gits (1938-1965).

Nu is dit de praktijk van veearts Gilbert Caen.

De ast van Maurice Vande Ghinste.

Zelfde plaats en situatie eind 20ste eeuw. Deze foto is genomen van op de parking van het zakenkantoor Mestdagh-Lagrou.

Het Land van Belofte, toen "La Terre Promise" genoemd, afspanning van Emiel Lagrou-Deschepper, koopman in hoornvee.

Albert Lagrou-Ester Cardoen hebben de veehandel en de uitbating van de herberg eerst verdergezet en later overgelaten aan zoon William.

De situatie eind 20ste eeuw. Deze verbouwing (nieuwbouw) gebeurde door Albert Lagrou.

De wijk "t Stoomtuig" met herberg en kruidenierswinkel "t **Stoomtuig**". De laatste uitbater was Paul Clement en dochter Christianne.

Eind 20ste eeuw is dit het benzine-station VABO-Benz van de familie Van-den-berge-Bol.

Gits Olieslagerij
A. De Rynck Huilerie

Olieslagerij De Rynck, ook handel in kolen en veevoeders, eigendom van Robert Plovier.

Later omgebouwd tot woonhuis.

De Bruggesteenweg, van Brugge naar Menen, was vroeger omzoomd met bomen, aangelegd in 1751 onder Maria Theresia. Het was een geliefkoosd wandelpad van Albrecht Rodenbach. Het grote huis links was van Armand Lagrange en in 1882 het eerste postgebouw van Gits. In de verte rechts zie je het gebouwencomplex van "Het Land van Belofte".

Jules Vandewalle zette op die plaats een woning neer die nu eigendom is van de familie Debusseré.

Etablissement Remi Desot rond 1985.
Na een handel in voeders richtte Remi Desot een carrosseriebedrijf op in 1946. In 1947 was de eerste garage te klein en verhuisde het bedrijf naar de Bruggesteenweg.

Nu **Turbo's Hoet**.

Herberg "*De Peerdeposterij*" op de hoek van de Bruggesteenweg en de Stationsstraat. De herberg dateerde van eind 18de begin 19de eeuw. Het was een afspanning voor de postdiensten waar de paarden werden uitgespannen. In een muur kon men nog de kribben voor de paarden zien. Hier woonde H. Deceuninck, paardenhandelaar.

Zelfde herberg, gedeeltelijk verbouwd met het benzinstation Shell uitgebaat door Oscar Chys en Maria Vergote. De paarden werden gewisseld voor benzine en auto's.

De afspanning "**De Kruiskalside**" uitgebaat door Paul Wydooghe. Reeds in 1880 werd De Kruiskalside als herberg én wijk in Gits vermeld. De laatste uitbater was Joris Populier en de volksherberg werd afgebroken in 1975. Oorspronkelijk was het café eigendom van de brouwerij Lebbe.

Zelfde gezichtspunt na het aanleggen van de rotonde maar zonder de afspanning...

Café "De Zomerbloem" van Elza Boddin in 1970. De naam was een herinnering aan de prachtige flora op deze plaats. Toch werd de herberg in de volksmond "De Zonnebloem" genoemd. Het café werd afgebroken om de baan te verbreden in 1970.

Zelfde zicht na aanleg van de rotonde. De huizen die je ziet, staan in de Statiesstraat.

Oude huizen in 1972 langs de
Bruggesteenweg.

Zelfde plaats met nu restaurant "**de
Rebbe**".

Zuivelfabriek Sint-Jacob van de familie Stragier. Leon Stragier richtte de melkerij op in 1936. In 1967 was er een fusie met Comelco uit Aalter. De melkerij verdween definitief in 1971 uit het straatbeeld.

Zelfde gebouw einde 20ste eeuw, nu aangekocht door het Dominiek Savio Instituut en gekend onder de naam "**De Oude Melkerij**", een feest- en vergaderruimte alsook een administratieve ruimte. De burelen van het "jobcentrum" zijn hier ondergebracht.

Het station van Gits in 1925.
De lijn Brugge - Kortrijk werd op 14 juli 1847 voltooid. De eerste trein reed er reeds 's anderendaags voorbij. Het was een station voor de pendelaars (seizoensarbeiders) naar Frankrijk. Sinds 1955 is de treinhalte in Gits afgeschaft. Bij grote evenementen zoals het wereldkampioenschap veldrijden was er een occasionele halte.

Het station wordt nu - sedert 1986 - gebruikt door het Dominiek Savio Instituut als opvangcentrum en kinderdagverblijf voor peuters met en zonder beperking. De VDAB zorgde voor de renovatie van het gebouw in 1994. Sommigen herkennen in de vorm van dit gebouw (vooral door de nieuwbouw rechts) een locomotief.

Trein stopt in Gits voor BK wielrennen nieuwelingen en dames

GITS — Op zondag 16 juli wordt in Gits (Hooglede) het Belgisch kampioenschap wielrennen voor nieuwelingen en dames georganiseerd. Ook de NMBS draagt zijn steentje bij: alle treinen van de IC-verbinding Brussel-Kortrijk-Oostende en de lokaalreinen van de verbinding Kortrijk-Brugge-Zeebrugge op die dag tussen 11 uur en 18.45 uur in Gits voorbijkomen, zullen die dag uitzonderlijk stoppen in het voormalige stationnetje van Gits. Het stationnetje ligt op wandelafstand van de omloop en de aankomstlijn van de wedstrijd.

Vertrekken uit Gits kan:

richting Kortrijk: van 11.27 uur tot 18.42 uur. De treinen die in Gits vertrekken om 27 minuten na het uur rijden tot Kortrijk en stoppen in Roeselare, Izegem, Ingelmunster en Kortrijk; de treinen die in Gits vertrekken om

40 minuten na het uur rijden tot Brussel en Schaarbeek en stoppen in Roeselare, Izegem, Kortrijk, Oudenaarde, Zottegem, Herzele, Burst, Haaltert, Denderleeuw, Brussel-Zuid, Brussel-Centraal en Brussel-Noord;

richting Brugge: van 11 uur tot 18.45 uur: de treinen die in Gits vertrekken op het uur rijden tot Oostende en stoppen in Torhout, Brugge en Oostende; de treinen die in Gits vertrekken om 15 minuten na het uur rijden tot Zeebrugge en stoppen in Lichtervelde, Torhout, Zedelgem, Brugge, Brugge-Sint-Pieters, Lissewege en Zwankendamme.

Reizigers die zich naar Gits begeven, geven het station Lichtervelde (voor de treinen uit de richting Kortrijk) of het station Roeselare (voor de treinen uit de richting Brugge) op als bestemming. Voor meer inlichtingen kunt u terecht in elk station.

Op zondag 16 juli 1995 waren Frank Lagrou en zijn Gitse Bietjes aan hun zoveelste exploit toe. Ter gelegenheid van het nationaal wielerkampioenschap voor nieuwelingen en dames, dat zij organiseerden, hebben de treinen voor één keer weer in Gits halt gehouden.

Spoorlijn 66 werd ook de "Droogenbroodroute" genoemd.

Voor landbouw en huisnijverheid waren het droevige tijden. De lijn werd in miserabele omstandigheden aangelegd.

Bij de bevolking kreeg ze, vooral in het zuiden van de provincie, de naam van "Droogenbroodroute". Wat dagloners uitbetaald kregen was inderdaad - ook voor die tijd - verschrikkelijk weinig. Anderhalve eeuw geleden behoorde de provincie West-Vlaanderen tot de armste van het land.

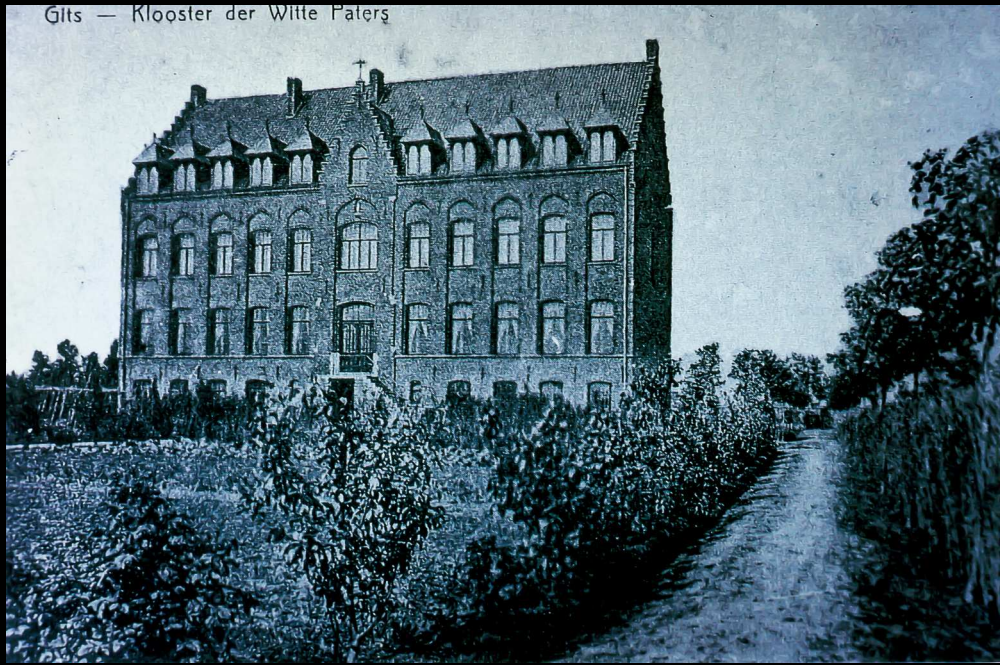
Wat is West-Vlaanderen geëvolueerd sinds die tijd ...

Oorspronkelijk was de spoorlijn een private lijn in handen van "Société Anonyme des Chemins de Fer de la Flandre Occidentale".

In 1907 werd de lijn overgenomen door de Belgische Staat en kort nadien op een dubbel spoor gebracht om de internationale treinen te laten rijden en de verbinding tussen Frankrijk en de Belgische kust optimaal te maken.

Het station occasioneel terug geopend voor reizigers...

Gits — Klooster der Witte Paters

Klooster van de Witte Paters in 1908 gebouwd bij het station. De Heemkring van Gits bezit het loden omhulsel, samen met het perkament met de namen van de aanwezigen bij de eerstesteenlegging ervan (27-07-1907). Aan de basis van dit gebouw lag een belofte van Gilles de Pélichy die als hij genas van een ziekte, hij een terrein ter waarde van 10.000 Francs zou schenken.

De broer van Gillis, Alexander, was Witte Pater vandaar dat het terrein in handen kwam van de Witte Paters van Afrika.

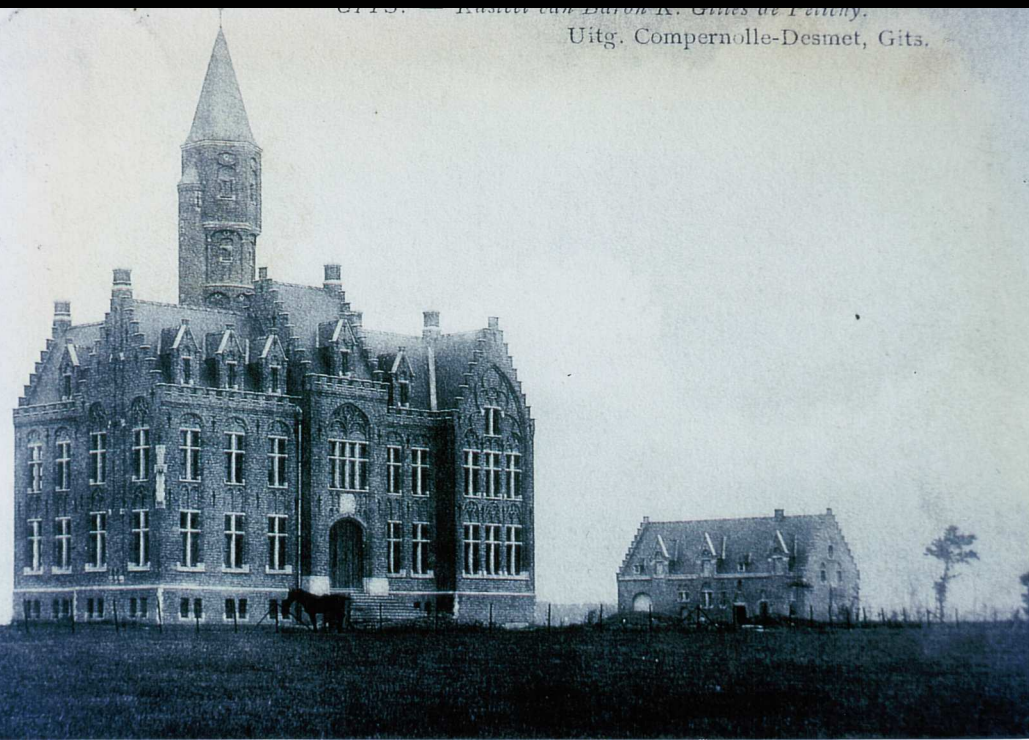
Situatie in 1972. Toen werd het klooster afgebroken en vervangen door **het MPI "t Withuys"** van het Dominiek Savio Instituut.

Dit perkament en het loden etui werden gevonden in een holte van de funderingen van het klooster van de Witte Paters van Afrika in 1972, toen het klooster werd afgebroken en vervangen door het complex 't Withuys van het Dominiek Savio Instituut.

Het perkament dateert van 1907, bij de eerste steenlegging van het klooster.

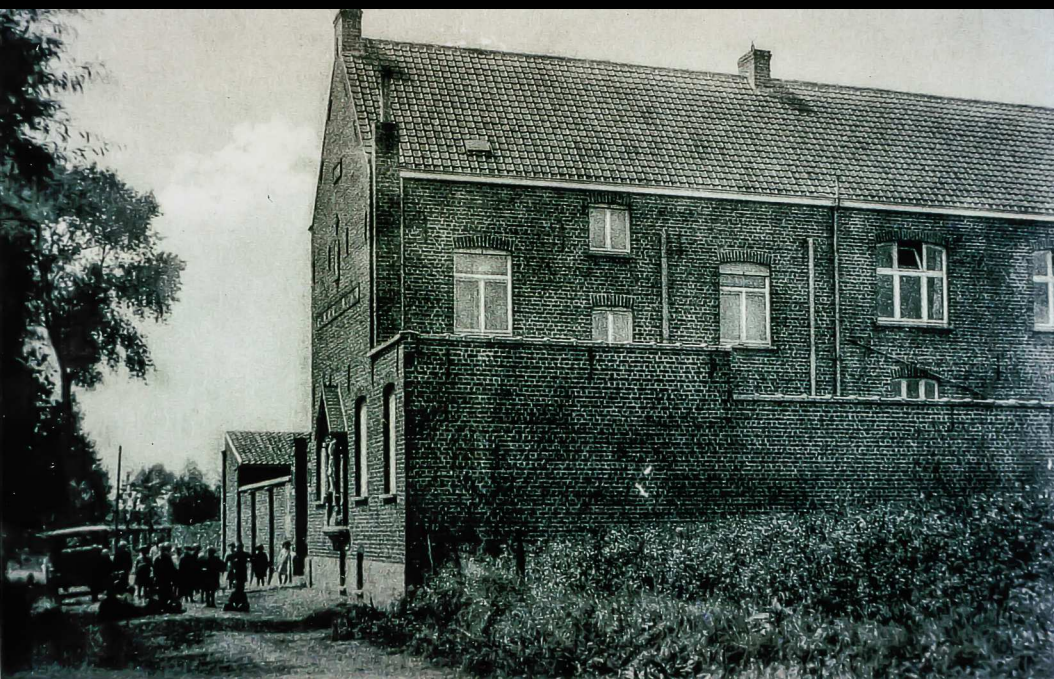
Op dit perkament, met latijnse tekst, worden de namen van o.a. bisschop Waffelaert, Caroli Gilles de Pelichy en zijn vrouw Maria van de Renne de Dalenbroeck, de algemeen overste van de congregatie, burgemeester Lievens, de pastoor Jozef Veys en nog enkele notabelen vermeld.

Het kasteel op de heuvel van Onledemolen gebouwd in 1906-1907 door baron Gilles de Pélichy. Door een *Mariakapel* in de hoekgevel én door de naam van zijn vrouw, *Maria* van der Renne de Daelenbrouck, werd het kasteel **Mariasteen** genoemd. Het kasteel werd opgeblazen door de Duitsers bij hun aftocht in WO I.

Na de eerste oorlog werd het kasteel in een meer bescheiden vorm herbouwd, zonder toren. In 1950 werd hier een "Monitorschool" en "**Het Hoger Instituut voor Lichamelijke en Paramedische Opleiding**" opgericht. Deze opleidingen zijn naar Meulebeke en Brugge overgebracht. Thans is het kasteel omringd door paviljoenen ten dienst van mensen met fysieke beperking.

De school van Onledemolen is een afdeling van de oude meisjesschool van Gits. Vanaf 1770 was er een zondagschool, waar men leerde schrijven en lezen. Vanaf 1784 werd er een vlasschool opgericht waar men leerde spinnen en weven. In 1784, na een hevige schoolstrijd, is de school een erkende wijksschool geworden.

... waar de tijd blijkbaar heeft stilgestaan ...

De ast van de familie VanHee-Lagrou in de Bollestraat. Door de blokkade van de havens onder Napoleon moesten de mensen vervangproducten voor koffie vinden. Het drogen van de cichorei wortel (fruit) was de oplossing. In Gits waren er ooit een dertigtal asten. De bewerking van de cichorei was een seizoenactiviteit tussen oktober en januari waarvoor men ook naar Frankrijk ging.

Een stukje goed bewaard erfgoed in Gits.

De “wegeltjes” , zoals de moestuintjes van de centrumbewoners tot 1965 genoemd werden.

De grond was eigendom van Pierre Lebbe, burgemeester van Gits. De pachters van Lebbe mochten een stukje grond bewerken in die volkstuintjes.

De Clemens Carbonstraat (Paul Van Biervliet gemeentsecretaris, zorgde voor de vervlaamsing van vele namen ...) ontstond midden de jaren '60, te zien aan de huizen met garage. Clément Carbon was een beeldhouwer en kunstschilder, geboren te Gits op 08-08-1835. In Gits staan van zijn hand nog de kapelletjes rond de kerk, het O.-L.-Vrouwebeeld in de kerk en het beeld van Blasius.

De Statiestraat vroeger

...aan de linkerkant van de foto was de brouwerij van Désiré Vercruysse en Filomena Van Canneyt.

en de Stationsstraat nu...

... aan de linkerkant, waar vroeger de brouwerij was, is nu De Hembyze en jeugdhuis De Vlinder.

Beenhouwerij "Paviljoen" van Achiel Staelens.

Georges Plet hield er enkele jaren een fietswinkel.

De laatste bewoner was Marcel Carpentier, "de toebakbaron" genoemd. De foto dateert van 1985.

Eind 20ste eeuw, apotheek

Delbeke-Verhelst. De apotheek is gebouwd in 1990. De eigendom werd aangekocht van Gaston Compennolle, directeur van de Levi's. Deze eigendom grenst nu aan de Carrefour. Daar had de Levi's eerst zijn eerste winkel en ateliers vooraleer ze naar de Bruggesteenweg verhuisden, waar nu de firma Claerebout gevestigd is.

GITS.
Uitgever Compernelle-Desmet, Gits.

Woonhuis van Fam. Vandenbulcke vanaf
1889.

Marie-Louise Vandenbulcke stopte als
apothekeres in 1987.
Mark Delbeke zette de activiteit verder
tot hij verhuisde.

Oude huizen in de Stationsstraat, kleding De Vier Seizoenen, beenhou- werij Roger Kimpe en beenhouwerij Dirk Deceuninck en An Vandecasteele . Op de voorgrond het huis van Victor Vandenaweele, die in 1928 een autobusdienst oprichtte. Wanneer in 1955 de treinstop- plaats in Gits afgeschaft werd, nam de firma Vandenaweele de N.M.B.S.-lijn Roeselare - Brugge over. Brugge over.

Zelfde zicht na de verbouwing van Dirk Deceuninck en An Vandecasteele.

Huizen in de Stationsstraat voor 1971 met het huis op de voorgrond van Frans Beernaert en Michella Dewaele. Hun burens, Palma en Madeleine Staelens, trokken in 1967 naar het rusthuis.

Huidige situatie. Frans Beernaert en Michella Dewaele hebben de woning van de gezusters Staelens ingepalmd en verbouwd in 1967. Op de achtergrond het funerarium Van Robaeys.

Vroeger de woning van dokter Jozef Denecker gebouwd rond 1933.

Het kleine witte paviljoentje voor het huis was een tijd lang een juwelierszaak van Piet, de zoon van dokter Denecker. Na verbouwing werd dit de woning van dokter Philippe Constandt. Later heeft de Bond Moyson zijn intrek genomen in dit pand.

Een rij huizen in de Stationsstraat in de oorlog 1914-1918 met de café "La Finance". Zicht richting Bruggesteeweg.

Zelfde zicht met het verbouwde café "La Finance", beter bekend als "De Finesse" en bakkerij Maes-Vereecke.

GITS. — Statiestraat.

Dezelfde rij huizen in de Stationsstraat in de oorlog 1914-1918 met café "La Finance" die in de volmond "de Finesse" genoemd werd.

In 1855 besloot de gemeenteraad om een straat aan te leggen die het dorp met het station zou verbinden. In 1859 werd de "Financestraat" uitgekozen om de "Stationsstraat" te worden.

De Financestraat ontleende zijn naam aan Jehan Finance uit 1387.

Zicht eind 20ste eeuw.

Zicht op de Gitsbergstraat - vanuit de boerderij van Achiel Defevere naar het klooster - waar vroeger vinkenzettingen werden gehouden.

Nu zelfde zicht op de serres van Luc Defevere - De Vos Leona.

Designed using Adobe Photoshop Lightroom

een realisatie van de Heemkring Gits
onder
impuls van
Mark Broucke

Lay-out Herman Wydhooge

B I B L I O G R A F I E

Gits door de eeuwen heen
P Hostens en A.T. Van Biervliet 1985

Gits in oude Prentkaarten
A.T. Van Biervliet 1972

Het Archief van de Heemkunsige Kring
van Gits

